

Nr 5.

Av herr **Ingeström m. fl.**, *angående förslag till lagstiftning och andra åtgärder i syfte att skydda jordbruket mot den fara, som genom arbetsnedläggelser m. m. hotar det samma.*

Den oro och de slitningar, som sistlidne sommar rådde med avseende på arbetsförhållandena inom jordbruket, föranledde Sveriges allmänna lantbrukssällskap att uti en den 21 juli 1920 till Kungl. Maj:t ingiven skrivelse hemställa, att Kungl. Maj:t täcktes vidtaga verksamma åtgärder till förhindrande nu och för framtiden av, att störande ingrepp i jordbrukets produktion ske genom brytande av träffade avtal.

Uti motiveringen till denna hemställan framhåller sällskapet följande:

»En på särskilda orter i vårt land redan utbruten arbetsnedläggelse inom jordbruksnäringen, vilken kan komma att utvidga sig till att omfatta större delar av landet, har gjort, att frågan om förhållandet emellan jordbrukets arbetsgivare och arbetare blivit synnerligen aktuell och bekymmersam. I detta allvarliga läge har Sveriges allmänna lantbrukssällskap velat — utan att därigenom i minsta mån ställa sig såsom part i den utbrutna striden — inför Eders Kungl. Maj:t framlägga sin uppfattning av situationen med särskilt betonande av några av de synpunkter, som enligt dess mening äro förtjänta av beaktande.

Sällskapet tillåter sig till en början att erinra om det svenska jordbrukets grundläggande betydelse för vårt lands livsmedelsförsörjning. I detta avseende må särskilt framhållas, att efter de erfarenheter, som under kristiden i rikt mått inhämtats, det blivit allt mera uppenbart, att jordbruksproduktionens vidmakthållande och ytterligare utveckling inom vårt land är ett stats- och allmänt medborgerligt intresse av största vikt. Allt som kan vara ägnat att leda till en nedsatt livsmedelsproduktion eller som i allt fall kan störande inverka därpå, måste därför i möjligaste mån förebyggas.

Att en arbetsinställelse — vare sig det gäller sådd, skörd, djurens skötsel eller dylikt — i sina konsekvenser ytterst drabbar landet i dess helhet kan icke bestridas. Ett avbrytande av driften inom jordbruksnäringen medför helt andra och långt farligare konsekvenser för samhället, än ett dylikt avbrott inom andra näringsgrenar skulle göra. Skulle ett inställande av jordbruksarbetet göras mera allmänt under en ömtålig tidpunkt, kan nämligen, utan att detta behöver pågå så synnerligen lång tid, hela folket lätt utsättas för faran av omedelbart minskad tillgång på livsmedel med därav följande våldsam stegring i livsmedelspriserna och, om skörden i våra viktigaste jordbruksprovinser genom inställelsen skulle allvarligt skadas eller förstöras, utsättas för verklig och långvarig brist.

Att jämväl oöverskådliga rubbningar i vårt ekonomiska liv skulle bli en given följd härav, torde vara alldeles uppenbart. Verkningarna av de förluster och skador, som uppkomma genom driftsinställelser inom andra näringsgrenar, äro för visso mycket kännbara att bära och svåra att reparera. Men de kunna dock icke jämföras med de förluster en svårartad arbetsnedläggelse inom jordbruket skulle framkalla. De förlorade dagsverkena och ränteförlusterna, vilka inom industrien äro de väsentliga, spela inom jordbruket en underordnad roll i jämförelse med de livsmedelskvantiteter, som såväl direkt som indirekt kunna gå förlorade.

Då känslan av samhälligt ansvar och helgden av träffade avtal visat sig icke vara tillfyllestgörande säkerhet mot arbetsinställelse på jordbrukets område, är det enligt sällskapets övertygelse oundgängligen nödvändigt, att verksamma åtgärder nu och för framtiden vidtagas till skydd för ett ostört jordbruksarbete.»

Då denna framställning ännu icke föranlett någon Kungl. Maj:ts åtgärd, tillåta vi oss bringa frågan under riksdagens prövning och få för egen del anföra följande.

Det synes oss obestriddigt, att den omfattning, som dessa arbetsnedläggelser redan fått och även i fortsättningen tyvärr hota att få, för vårt samhällsliv utgör en överhängande fara, som samhället måste finna åtgärder att skydda sig emot.

Det gäller här icke blott som vid ett flertal andra arbetsnedläggelser, att fast och lös egendom av betydande värde blir obegagnad och därmed improduktiv. Frukterna av naturens egen alstring och lantmannens kostnader och möda under ett helt år och mera löpa fara att totalt förstöras. Och denna förstörelse går ut över för folkets uppehälle nödvändiga,

kanske oersättliga livsmedel, medan för en fortsatt produktion nödvändiga inventarier, särskilt kreatur, utsättas för att taga obotlig skada.

Under de nyss gångna, hårda åren har erfarenheten lärt oss den utomordentliga vikten av landets självförsörjning med livsmedel. Den restriktiva lagstiftning och de ingrepp från statsmyndigheternas sida, båda av ekonomisk och teknisk art, som landets huvudnäring, jordbruket, framför alla andra och under avsevärt lång tid efter fredsslutet fått underkasta sig — i vida kretsar betraktade såsom fullständigt självklara — vittna också om, att både statsmakterna och en allmän opinion betrakta jordbrukets produktion såsom artskild från och för samhället betydligt viktigare att oavbrutet upprätthålla än de flesta andra produktionsgrenar.

Den särställning, som jordbruket sålunda intager såväl med avseende på sin betydelse för land och folk som ock i fråga om de farliga följderna av arbetsinställelser, synes oss kräva skyndsamma åtgärder för att bringa denna näring erforderligt skydd.

På grund av det sålunda anförda få vi alltså hemställa,

att riksdagen måtte besluta att i skrivelse till Kungl. Maj:t anhålla, det Kungl. Maj:t täcktes låta närmare utreda här ovan berörda spörsmål och snarast möjligt förelägga riksdagen förslag till sådan lagstiftning och andra åtgärder i syfte att lämna jordbruket berättigat skydd mot den fara, som genom arbetsnedläggelser m. m. hota detsamma.

Stockholm den 15 januari 1921.

<i>Åke Ingeström.</i>	<i>G. Sederholm.</i>	<i>K. J. Gustafsson.</i>
<i>Isak Svensson.</i>	<i>August Johansson.</i>	<i>J. P. Jespersen.</i>
<i>Elof B. Andersson.</i>	<i>Erik Andersson.</i>	<i>Joh. Nilsson,</i> <i>Skottlandshus.</i>
<i>Jöns Pålsson.</i>	<i>Joh. Carlsson.</i>	<i>Fr. B. Johansson,</i> <i>Fredrikslund.</i>
<i>A. O. Frändén.</i>	<i>S. M. Petterson.</i>	<i>Knut Heyman.</i>
<i>Edv. Larson.</i>	<i>Ol. Pettersson.</i>	